

BIBLIAKIÁLLÍTÁS A REGULY ANTAL MŰEMLÉKKÖNYVTÁRBAN

A *Biblia éve 2008* programsorozat nagyszerű lehetőséget kínált arra, hogy Zircen a ciszterci rend és az Országos Széchényi Könyvtár Reguly Antal Műemlékkönyvtára összefogásában új kiállítással lépjenek a nagyérdemű elé. A műemlékkönyvtár számos érdekes és ritka bibliát őriz. A 2008 szeptember 13.-tól az év végéig megtekinthető kiállítás törzssanyagát ezekből alakítottuk ki, törekedve arra, hogy a 15. századtól kezdve minden kor-szak képviselve legyen. Az első részt négy latin nyelvű biblia képezi, köztük a könyvtár legrégebbi, 1477-ben Nürnbergben kiadott bibliája. Az Anton Koberger műhelyében készült könyv Heinrichauból került Zircre, s kézzel festett kezdőbetűi mellett egy magyar nyelvű kéziratot is tartalmaz. Szerzője egy magyar ciszterci szerzetes volt, aki a 18–19. század fordulóján élt, s műve a Heinrichauból Zircre érkezett német szerzetesek és magyar rendtársaik közti ellentétek jellemző bizonyítéka. Ebben a blokkban látható a Vulgata kritikai kiadásának egyik kötete (*Biblia Sacra. Juxta latinam Vulgatam versionem...*), amely 1926 és 1995 között jelent meg 18 kötetben. Az újrafordítási munkát

melyek közül a párizsi és a londoni szerepel állományunkban. Az utóbbi megjelentetése Brian Walton nevéhez fűződik, akinek szervezésében 1655 és 1657 között adták ki 6 kötetben. A kiadás magas költségeihez a pénzügyi fedezetet – Angliában először – előfizetők toborzásával oldották meg, Oliver Cromwell pedig a papír vámjának elengedésével járult hozzá. (*Biblia Sacra polyglotta...* Edidit Brianus Waltonius... London, Thomas Roycroft, 1655–1657.)

A kiállítás talán legszebb darabja az a cseh nyelvű biblia, amelyet több mint száz kézzel kifestett fametszet díszít (*Biblij czeská, to gest, wssecka Swata Pijsma, obogijho, Starého y Nowého zákona*. Praha, 1570, Jirí Melantrich Rozdalovský z Aventýna.). A műnek a ciszterciekhez is van kötődése, mert fordítását a welehradi ciszterci szerzetesek végezték el.

Nemcsak a Bibliára fókuszáltunk a kiállítás megrendezése során, hiszen a Szentírás a művészetek számára is kimeríthetetlen forrás. Így a Zeneműtár anyagából bibliai témájú dokumentumokat kaptunk kölcsön, köztük Liszt Ferenc *Krisztus-oratóriuma* kottáját, amelynek

érdekessége a zeneszerző saját kezű ajánlása Hans Richter karmesternek. Az irodalmi anyag egy részét pedig a Tájékoztatói Igazgatóság biztosította a törzssállományból, így kerülhetett kiállításra Babits Mihály *Jónás könyvének* első kiadása.

A műemlékkönyvtár folyosóját bibliai térképek díszítik, köszönhetően Plihál Katalin (OSZK Térképtár) ötletének és segítségének. Külön örömünkre a zirci programhoz csatlakozott a Bakonyi Természettudományi Múzeum is, amely a Biblia és a természet

címmel a Szentírásban előforduló ásványokból, állatokból és növényekből kínál egy kis összeállítást az érdeklődők számára.

A kiállítás megnyitója 2008. szeptember 13-án volt, a megjelent vendégeket Boka László tudományos igazgató köszöntötte, a Biblia Éve 2008 programsorozatról Hecker Walter, a Magyar Bibliatanács Alapítvány kurátora beszélt, míg a kiállítást Bérczy Bernát fiatal ciszterci szerzetes nyitotta meg.

Németh Gábor
gnemeth@oszk.hu

Díszes kezdőbetű műemlékkönyvtár legrégebbi bibliájából.
(Biblia. Nürnberg, 1477, Anton Koberger)

az itáliai Szent Jeromos apátság bencés szerzetesei végezték el, lábjegyzeteiben a fordításra vonatkozó, adatokban gazdag magyarázatok vannak.

Az első kettő teljesen magyar nyelvű bibliafordítás is szerepel a kiállításban, bár igaz, hogy a Vizsolyi Bibliának csak az 1990-ben kiadott reprint változatát tudjuk bemutatni. Katolikus gyűjtemény lévén, a Káldi-féle bibliának több első kiadású példánya is megvan a könyvtárban.

Igazi érdekességnek számítanak a poliglott kiadások,